

К@НТЫНЕНТЫ

ВЯСНА Ў КРАІНЕ ПІРАМІД

Што адбываецца ў Егіпце?

Дзейны прэзідэнт Егіпта Абдэль Фатах ас-Сісі атрымаў падчас галасавання на выбарах кіраўніка дзяржавы каля 22 мільёнаў галасоў выбаршчыкаў — 97% ад агульнай колькасці тых, хто прагаласаваў. Аб гэтым заявіў старшыня цэнтральнай выбарчай камісіі Лашын Ібрагім. Такім чынам, ас-Сісі зноў зойме прэзідэнцкае крэсла на наступныя чатыры гады. Новаабраны прэзідэнт Егіпта прынясе прысягу перад Палатай прадстаўнікоў у пачатку чэрвеня, пасля чаго пачнецца адлік яго другога тэрміну. Што адбываецца ў адной з ключавых краін Чорнага кантынента?

ІСЛАМІСТЫ І ВАЙСКОЎЦЫ

Унутраная палітыка Арабскай Рэспублікі Егіпет вызначаецца яе эканамічнымі перавагамі. Зараз найбольшыя паступленні ў казну дзяржавы забяспечваюць пляжы за права праходу суднаў па Суэцкім канале. На другім месцы — турызм, які атрымаў у апошнія гады асаблівы статус у краіне. На тэрыторыі — здабыча нафты і газу. Такім чынам, унутраная палітыка краіны арыентавана перш за ўсё на падтрыманне і развіццё бюджэтных тваральных кірункаў. Кампаніі, што ствараюцца ў Егіпце для інвестыцый, напрыклад, у турызм, атрымліваюць важкія падатковыя льготы. У краіну дазволена ўвоз любой валюты ў неабмежаванай колькасці.

16 чэрвеня 2012 года ў краіне прайшлі выбары — пераможцам аказаўся стаўленік умеранай ісламісцкай групы «Браты-мусульмане». Ісламісты падтрымалі Мурсі, аднак грамадства ў цэлым аказалася расколатае. Улада новаабрананага прэзідэнта аказалася нетрывалая — у лістападзе 2012-га ён выдаў указ, які надзяляе яго практычна неабмежаванай уладай у імя абароны рэвалюцыі. Сам кіраўнік адзначыў, што мае на мэце абарону Устаноўчага сходу, які павінен быў напісаць краіне новую канстытуцыю. У чэрвені 2013-га, у гадавіну прыходу Мурсі да ўлады, шматмільённыя маршы вымусілі ваенных умяшчацца. Генерал Абдэль Фатах ас-Сісі прад'явіў Мурсі ультыматум і запатрабаваў вырашыць супярэчнасць з пратэстоўцамі на працягу двух сутак. Ваенныя дэ-факта ўзялі ўладу ў свае рукі, прэзідэнт-ісламіст быў зрынуты.

ЦЯЖКІЯ РЭФОРМЫ

У студзені 2014-га краіна прыняла новую канстытуцыю — за яе прагаласавалі 98 працэнтаў выбаршчыкаў. Праз паўгода ас-Сісі, фактычна кіруючы краінай на той момант, выйграў прэзідэнцкія выбары. Людзі чакалі ад прыходу ваенных нармалізацыі сітуацыі ў краіне і стабільнасці. Ас-Сісі абвясціў «перыяд цяжкай працы» — ён заклікаў супрамадзян уставаць у пяць раніцы і аддаваць працы ўсе сілы. Ён ахвяраваў у бюджэт палову сва-

ёй маёмасці, многія чыноўнікі і бізнесмены ўзялі з яго прыклад, 140 мільёнаў долараў выдзеліла армія. Краіна пачала балючыя кароткі перыяд нягод забяспечыць эканамічны росквіт у будучыні. Прэзідэнт таксама абвясціў рэформу і мадэрнізацыю ісламу. Ён прапанаваў выключыць з падручнікаў рэлігійных школ заклікі да гвалту і ўслаўленне жорсткасці. Прэзідэнт нават прыехаў на калядную імшу ў хрысціянскі храм і пажадаў вернікам шчаслівых Калядуў.

Былы прэзідэнт Мурсі ў гэты час быў прыгавораны да смяротнага пакарання. Прысуд потым адмянілі. Зараз Мурсі сядзіць у турме. Тым не менш дагэтуль Егіпет узрушаюць таракты. У 2015-м, напрыклад, начыненая выбуховай машына ўзарвалася на шляху карэжа пракурора Хішам Бараката. Чыноўнік загінуў. Армія краіны вядзе безвыніковую барацьбу з ісламістамі Сінайскага паўвострава, раз'юшаным звар'яжаннем Мурсі. Мясоцвыя тэрарысты прысягнулі на вернасць баевікам «Ісламскай дзяржавы» і прынялі назву «Віляят Сінай». Менавіта яны заклілі бомбу на борт расійскага пасажырскага

самалёта А321, з-за выбуху якой загінулі 224 чалавекі. Баевікі не шкадуюць ні хрысціян-коптаў, ні нават братаў па веры. 24 лістапада 2017 года яны напалі на мянцэ эр-Роўд у ваколіцах горада Арыш. Тады былі забіты больш за 300 чалавек. Цяжкая абстаноўка з бяспекай падарвала турыстычную галіну: калі да «арабскай вясны» ў Егіпет прыязджалі да 15 мільёнаў турыстаў штогод, то сёння ад пазездкаў у краіну пірамід перасцерагаюць улады шэрагу дзяржаў.

ДВА ДЗІЦЯЦІ НА СЯМ'Ю

Егіпет з'яўляецца самай населенай дзяржавай на Блізкім Усходзе і другой па колькасці насельніцтва на афрыканскім кантыненте. Паводле апошніх даных, тут пражывае амаль 95 мільёнаў чалавек. Яшчэ дзевяць мільёнаў егіпцяў знаходзяцца за мяжой. Насельніцтва хутка павялічылася ў перыяд з 1970 па 2010 год у сувязі з дасягненнямі ў медыцыне і павышэннем прадукцыйнасці сельскай гаспадаркі, так званай зялёнай рэвалюцыі. Пры ўварванні Напалеона ў 1798 годзе колькасць жыхароў Егіпта налічвала ўсяго тры мільёны, у 1939-м — 16,5 мільёна. Насель-

ніцтва сканцэнтравана ўздоўж і ў дэлье галі Ніл (у прыватнасці, у Каіры і Александрыі), а таксама паблізу Суэцкага канала.

Летась міністр аховы здароўя і народанасельніцтва Егіпта Ахмед Імада эд-Дэін і міністр мясцовага развіцця Мухамед Хішам аш-Шэрыф абвясцілі аб запуску стратэгічнага плана па кантролі за нараджальнасцю пад назвай «Развіццё Егіпта: толькі два дзіцяці на сям'ю». Як адзначыў кіраўнік міністэрства аховы здароўя, змагацца з рэзім прыростам насельніцтва перш за ўсё неабходна з дапамогай павышэння ўзроўню адукаванасці, працуладкавання жанчын і прадукцыйнага рэжыму. Паводле яго слоў, «кантрацэпцыя — апошняе, на што варта спадзявацца пры рэалізацыі гэтай стратэгіі». Рэлігійныя ўстаноўкі, на яго думку, «таксама адыграюць важную ролю ў працэсе павышэння ўзроўню прайнфармаванасці насельніцтва».

У 2005 годзе ўзровень нараджальнасці ў Егіпце склаў у сярэднім 2,5 дзіцяці, а цяпер ён вырас да 3,5. «Альбо прырост насельніцтва і далей будзе разбураць Егіпет, альбо мы вырашым гэтую праблему», — заявіў Ахмед Імада эд-Дэін. Насельніцтва Егіпта штогод павялічваецца больш чым на два мільёны чалавек. Як адзначыў міністр мясцо-

вага развіцця, калі прырост працігнецца такімі ж тэмпамі, праз тры гады ўрад Егіпта будзе абавязаны забяспечыць насельніцтва 20 тыс. дзіцячых садоў, праз тры гады — 100 тыс. школ, а праз 25 гадоў — дадатковыя працуладкавання жанчын і прадукцыйнага рэжыму. Раней у шэрагу рэгіёнаў Егіпта дзейнічалі праграмы бясплатнага распаўсюджвання сродкаў кантрацэпцыі, але, як правіла, па рэлігійных меркаваннях шмат хто адмаўляецца ад удзелу ў іх. Для Каіра нормай лічыцца два — чатыры дзіцяці на сям'ю, для больш бедных сельскіх раёнаў — ад шасці і вышэй.

На першы погляд, дзяржаўная палітыка па скарачэнні нараджальнасці ў мусульманскай краіне (больш за тое — у адным з цэнтраў мусульманскага свету) — нерэальная задача. Аднак варта ўлічваць той факт, што галоўным ініцыятарам гэтай праграмы ў Егіпце сталі не два міністры, а асабіста прэзі-

дэнт Абдэль Фатах ас-Сісі. Гэта ён забіў трыгогу, калі атрымаў лічбы штогадовага прыросту насельніцтва краіны на 2,5 мільёна чалавек. Прэзідэнт Егіпта паставіў пагрозу росту насельніцтва ў адзін шэраг з пагрозай тэрарызму. «Дзве галоўныя праблемы, якія стаяць перад нашай дзяржавай, — тэрарызм і рост насельніцтва. Гэтыя праблемы значна абцяжарваюць наш рух наперад», — сказаў ён. Характэрна, што гэтая заява была зроблена менавіта на маладзёжным форуме. Матывацыя ас-Сісі выключна эканамічная. Чыста матэматычны падлікі егіпецкага ўрада такія: калі скараціць нараджальнасць хоць бы да 2,4 мільёна ў год, то да 2030-га ўдасца эканоміць да 11 мільярдаў долараў.

Універсітэт аль-Азхар — найбуйнейшая ў суніцкім свеце мусульманская навуковая ўстанова, абсалютны аўтарытэт для ўсіх мусульман не толькі ў Егіпце, нечакана падтрымаў ініцыятыву свецкай улады. Ён апублікаваў фетвы, у якіх сказана, што іслам у прынцыпе не забараняе планаванне сям'і.

СУЭЦ

І НОВАЯ СТАЛІЦА

За свой першы прэзідэнцкі тэрмін ас-Сісі могае зрабіць будаваў дарогі, жыллё, электрастанцыі, мацаваў абарону, сярэд маштабных праектаў — пашырэнне Суэцкага канала, стварэнне новай сталіцы. У шэрагу дасягненняў ас-Сісі — да-

моўленасці з Саудаўскай Аравіяй і Аб'яднанымі Арабскімі Эміратамі аб істотнай фінансавай падтрымцы, шмат у чым дзякуючы поспехам у барацьбе супраць «Братоў-мусульман». Аднак усё роўна трэба было заклаць у даўгі да МВФ, які выдзеліў Егіпту 21 млрд долараў на даволі жорсткіх умовах. У выніку егіпцянам прыйшлося зноў зацягваць паясы.

Увогуле, ас-Сісі ўступае ў свой другі прэзідэнцкі тэрмін у няпросты для Егіпта ўмовах. «Ён робіць фантастычную працу ў вельмі складанай сітуацыі», — так сказаў пра кіраўніка Егіпта прэзідэнт ЗША Дональд Трамп пачынаючы іх сустрэчы ў мінулым годзе ў Вашынгтоне. Як заявіў «Коммерсанту» афіцыйны прадстаўнік МЗС Егіпта Ахмед Абу Зейд, падчас свайго першага тэрміну прэзідэнту краіны ўдалося актывізаваць адносіны з усімі замежнымі партнёрамі краіны. З тым, што Каір вяртае сабе пазіцыі на Блізкім Усходзе, згодныя і іншыя эксперты. Зрэшты, знешнепалітычны партнёраў Егіпта прэзідэнт цалкам задавальняе як уважаны і моцны палітык, які вядзе неспрымальную барацьбу з тэрарызмам. Аднак для павышэння ўзроўню бяспекі ў краіне яшчэ неабходна прыкласці шмат намаганняў. Дарэчы, наколькі гэта складана, паказвае беспрэцэдэнтная ваенная аперацыя на Сінайскім паўвостраве. Перамагчы тэрарыстаў да выбараў, як меркаваў ас-Сісі, не ўдалося.

Захар БУРАК

У ЧАКАННІ... ІЛЬГОТ І ІНФРАСТРУКТУРЫ?

Тэст-драйв Zotye Z500EV і E200

Літаральна праз некалькі месяцаў не занадта разнастайны беларускі рынак аўтамабіляў атрымае двух каларытных гульцоў, якім цалкам па сілах узбурыць цішыню і спакой айчынай аўтапрасторы. Гаворка ідзе пра электрычныя навінкі кампаніі Zotye, якія ў нашай краіне будуць збіраць у Абчакі на заводзе «ЮНСОН» — дарэчы, інтэр'ю са старшынёй наглядальнага савета прадпрыемства Аляксеем Ваганавым друкавалася ў нашым дадатку «Союз-Евразія». Што чакае магчымых пакупнікоў гэтых незвычайных мадэляў, якія перавагі і недахопы паказаў працэс эксплуатацыі, а таксама самае галоўнае — як жа яны едуць — усё гэта высветліла «Звязда».

Першы погляд

Кітайскія кампаніі зрабілі фенаменальны крок наперад. Калі раней мадэлямі з Паднябеснай пагарджалі за вельмі жорсткі пах пластыку і смяліліся з якасці зборкі, то сёння гэтыя машыны з'яўляюцца прыкладам паспяховай бізнес-мадэлі, якую можна пераймаць і развіваць. Нехта запярэчыць, што дызайн некаторых навінак з Кітая нагадвае «ці то Audi, ці то Range Rover», аднак у пэўным сэнсе гэта — пошук уласнага стылю, магчымы толькі ў працэсе самага эксперыменту. Так што аўтарскі пошук — хутэй справа часу.

Восі і Zotye — яшчэ нядаўна ў знешнасці яе мадэль лёгка было распазнаць некалькі іншых марак, але паступова дызайнеры прыйшлі да сваёй канцэпцыі.

На залітым сонцам палігоне завода «ЮНСОН» Zotye Z500EV і асабліва малыш E200 вылучаюцца з вельмі яркай колеровай расаверай T600, якія ў найбліжэйшай будучыні адпрацяваць да ўладальнікаў. Седан Z500EV вонкава выглядае абсалютна звычайна, што не дзіўна, паколькі ён пабудаваны на традыцыйнай базе з рухавіком унутранага згарання. Аўтамабіль належыць да класа D, яго можна лічыць сямейным электрамабіль.

Значна цікавейшы E200, які па памерах нагадвае Smart, аднак знешне — гэта яркае і незвычайнае аўто, якое складае параўнаць хоць з чым-небудзь. Эх, як было б цікава паездзіць на ім у горадзе! Але пакуль гэтага зрабіць нельга: працэс сертыфікацыі не завершаны. Гэты мікракар вылучаецца прыгожым святлодыёдным фарамі і духкопёрнай афарбоўкай, а кузаў зроблены з кампазітных матэрыялаў. У перспектыве малыш зможа па-сапраўднаму ўпрыгожыць нашы дарогі.

Вядома, з вонкавых асаблівасцяў абодва аўтамабілі вылучаюць адмысловыя разеткі для падзарадкі: адна хаваецца ў лочку класічнага бензабака, другая — пад чытай перабранда на прырэдных рашотках. Запас ходу ў седана — каля 250 кіламетраў, у мікрака-

таму і прыборка, і мультымедыйны экран моцна блікавалі, што рэальна перашкаджала ў руху.

Салон пакадае добрае ўражанне, у тым ліку і з-за абсталявання. Тэставая мадэль была нафаршавана па поўнай праграме: тут і панарамны дах, і электрычная рэгуліроўка крэслаў, і камфортныя сядзенні з экаскуры. Месца шмат — і гэта ацэняць сем'і, якія, па ідэі, з'яўляюцца мэтавай аўдыторыі гэтага аўта. Сядзецца за кіроўцаў з ростам 189 сантыметраў можна спакойна, нават для ног запас застанецца. Праблема ў іншым: на заднім радзе нізкаваты дах, таму высокія людзі будуць упірацца галавой у столь.

Крыху збынтэжыў руль — залішне тонкі ў абхваце, ён занадта лёгкі, хочацца зрабіць яго больш цяжкім. Багажнік цалкам звычайны для гэтага класа, пад перакрыццём хаваецца паўнаватарскае запаснае кола.

Малыш E200 яшчэ цікавейшы. Тут кіроўцу сустракае влікі дзясцідэзімны экран мультымедынай сістэмы, а таксама «палечаная» прыборная панэль, на якую выводзіцца самая неабходная інфармацыя.

Вядома, тут хапае розных люкавых «прымочак» — тыя ж электрарэгуліроўкі сядзенняў, камера задняга віду і электрычныя ручнікі.

Шайба пераключэння перадач такая ж, як у электрычным седане, але яна размешчана занадта нізка. Нават чалавеку сярэдняга росту прыйдзецца моцна нахіляцца наперад, каб выбраць патрэбную перадачу. Акрамя таго, руль гэтай мадэлі рэгулюецца толькі па вышыні. Гэта не занадта прыемна, паколькі становіцца руля прымушае прысунуць сядзенне як мага бліжэй.

Варта сказаць некалькі слоў для аматараў паразважаць пра падобныя аўто з пункту гледжання «капсул смерці»: маўляў, бяспека ў іх ніякая. Тут усталяваныя дзве адпаведныя падушкі, а таксама дзвярныя ўзмацняльнікі спераду і ззаду, спакою кіроўцы і пасажыра прыляжучыя сталёвыя корпус і супрацьударныя бэлькі.

Унутры не цёсца. Месца хапае не толькі кіроўцу і пасажыру, але нават і для пары торбаў — інжынеры змаглі знайсці прастору для невялікага багажніка,

у які ўлезе больш, чым некалькі пакетаў з супермаркета.

Педаль у падлогу!

Седан Z500EV мае прырэдні прывад, таму ніякіх нечаканасцяў падчас руху не падбачыцца. У нашай рубрыцы ўжо сустракаліся электрамабілі, таму да ційшыні паступова прывыкаеш, аднак калі ўпершыню трапляеш у падобную мадэль, здзіўляешся адсутнасці якіх-небудзь гукаў падчас язды. Дарэчы, у гэтым аўто электрычны мотор трохі, але ўсё ж такі чуваць.

На жаль, асаблівай дынамікай гэты седан не радуе — па пашпарце (ды і па адчувальных таксама) да 100 кіламетраў за гадзіну ён разганяецца за дзясці секунд. Максімальная хуткасць — 140 кіламетраў за гадзіну. Зноў жа, агульнае ўражанне крыху пагаршаецца з-за не надта інфарматыўнага руля, але ў цэлым машына едзе ўпэўнена і на дарозе трымаецца ўстойліва.

У пачатку тэст-драйву супрацоўнік завода адзначыў, што седан у руху цікавейшы, чым мікракар, аднак E200 пакідае значна больш задавальнення ад перамяшчэння. Вядома, наўрад ці ён едзе хутчэй — афі-

цыйных даных па разгоне да 100 кіламетраў за гадзіну папросту няма, — але з-за памераў здаецца, быццам машына ўзлятае, а не едзе. Электраматор магутнасцю 60 кВт можа разганяць яе да максімальных 120 кіламетраў за гадзіну, прывад — задні. Палігон не дазваляе на ўсю моц вывучыць гэтую мадэль, але развэрнуцца двума заходамі на вузкай дарозе ў дзве паласы атрымаецца без аніякіх праблем. На самай справе пры належнай цане гэты аўтамабіль лёгка можа стаць гарадскім хітом, бо часам на вуліцах сталіцы адшукваць паркоўнае месца вельмі няпроста. Падвеска ў абодвух аўто сабраная, але ў седане, зразумела, мякчэйшая.

Айчыныя рэаліі

Раней паведамлялася, што Zotye Z500EV можа абысціся патэнцыйнаму пакупніку амаль у 22 тысячы долараў, а малыш E200 можна будзе набыць за 17 тысяч. Дарэчы? Мабыць, што так. Вядома, пакуль кошы папярэднія, аб канкрэтных перспектывах можна будзе казаць тады, калі абвясцяць афіцыйны прайскурнт.

Відавочна, што свет рухаецца ў бок электрыфікацыі — і гэта дазваляе не толькі эканоміць на паліве і запчастках, але і ўносіць

Замест звычайных дзвярных ручак у адмысловым паазе ў E200 прадугледжана кнопка.

Уладзіслаў ЛУКАШЭВІЧ, Фота Ганны ЗАНКАВІЧ.